

Obchod s principy za 30 korun. Jak se Švédsko dostalo do NATO

- CZ24 News | 1. července 2022

ŠVÉDSKO/TURECKO/USA/EU: Souhlas Turecka s přijetím do NATO Švédska a Finska nebyl pro nikoho překvapením, již původně bylo jasné, že Ankara to akceptuje, pokud dostane zajímavý návrh. Nečekaným bylo jedině takové rychlé uzavření obchodu.

Doslova dva dny před novým kolem jednání slíbil zástupce tureckého lídra Ibrahim Kalin, že třístranná schůzka bude pouhým summitem před summitem, a slíbil, že Ankara nezmění svůj postoj. Erdogan přitom dříve prohlásil, že dokud stojí v čele země, nevstoupí do NATO státy podporující terorismus.

Co tedy získalo Turecko, když se zamyslíme nad podrobnostmi memoranda? Krátký obsah tohoto dokumentu zveřejněného novináři na internetu zní:

- Stockholm a Helsinky deklarovaly plnou podporu Ankary v boji s hrozbami její národní bezpečnosti,

- odmítly pomoc kurdským oddílům lidové sebeobraně a straně Demokratický svaz a také přívržencům Gülena z FETÖ, přitom skandinávské země slíbily vyšetřování případů financování kurdských organizací,

- domluvili se o spolupráci v boji s terorismem a slíbili pozorně projednat žádosti Ankary o extradici,

- Finsko a Švédsko zrušily embargo na dodávky zbraní Turecku.

Dynamika jednání a prohlášení v tisku svědčí o tom, že hlavní nároky mělo Turecko právě vůči Švédsku, protože finský prezident Sauli Niinistö přímo prohlásil v rozhovoru s generálním tajemníkem NATO Jensem Stoltenbergem, že bez sousedů nemají Finové co dělat v alianci.

Zajímavost spočívá v tom, že hlavní roli na jednáních s Ankarou hrála předsedkyně vlády Magdalena Anderssonová, poněvadž švédská ministryně zahraničí Ann Lindeová nemá mírně řečeno moc dobrou zkušenost z jednání se svým tureckým protějškem Mevlütem Çavuşoğluem.

Anderssonová vykonává funkci premiérky od loňského listopadu po demisi jejího předchůdce a lídra strany sociálních demokratů, které byla sama členkou, přičemž se postavila do čela vlády za velmi příznačných okolností. Nejdřív ji podpořilo 117 hlasů členů vládní koalice, ale pak přijal parlament opozicí navržený rozpočet, koalice se rozpadla, vystoupila z něj strana Zelených. Hlavou vlády byla Anderssonová pouhých sedm hodin a byla nucena podat demisi.

Z hanebného ukončení vládní dráhy zachránili první ženu na postu premiérky Švédska Kurdové. Přesněji řečeno Švédka kurdského původu Amineh Kakabavehová, jediná, která není členkou žádné strany (přesněji vyloučená z levice) v celém Riksdagu. Za mlada pět let bojovala v partyzánských oddílech Pešmergy.

V druhých volbách premiéra získala Anderssonová 101 hlasů, dalších 74 poslanců se zdrželo

hlasování, **173 se vyslovalo proti**. Podle švédských zákonů to však stačilo, je třeba, aby proti budoucí hlavě státu nehlasovalo víc než 174 poslanců.

Jeden ze dvou rozhodujících hlasů patřil právě Kakabavehové. Navíc s ní sociální demokraté dokonce uzavřeli dohodu, aby dosáhli její podpory, o tom, že Švédsko bude rozvíjet styky právě s tímto kurdským Demokratickým svazem a Oddíly lidové sebeobran. V dokumentu stojí, že hrají hlavní úlohu v členění Islámskému státu (teroristická organizace zakázaná v Rusku).

Po uplynutí půlroku podepsala švédská vláda memorandum, ve kterém se zavázala, že nebude podporovat tyto organizace.

Je nepochybně naivní srovnávat sílu těchto dvou dokumentů. První byl podepsán vládnoucí švédskou stranou a švédskou občankou, *kdežto druhý určuje cestu rozvoje země na nejbližších několik desetiletí*.

Stockholm předtím považoval div ne za šílenství žádosti o extradici těch, koho Ankara považovala za zločince, ale dnes bude Anderssonová muset vyjít Erdoganovi vstříc.

V dané situaci existují dvě verze, které vysvětlují tuto prudkou změnu. Buď švédská vláda ukrývala teroristy pod rouškou ideálů humanismu, anebo obchoduje s principy kvůli politickým cílům. Je to zkrátka tak či jinak dost nepěkná situace.

Pro Erdogana ale vypadá memorandum jako vítězství, přinejmenším se takhle dá představit summit voličům. Turecko přece čekají méně než za rok prezidentské volby, přičemž sedmdesátiprocentní inflace je sotva příznivé pozadí pro předvolební kampaň.

Reálného splnění závazků Stockholmu a Helsinek je samozřejmě ještě třeba dosáhnout, avšak taktická převaha je zjevně na straně Ankary, protože v situaci konfrontace mezi Západem a Ruskem vymohl Erdogan na USA a jejich spojencích velkou svobodu v zahraniční politice, provádí vlastní speciální operaci na severu Iráku a hrozí další v Sýrii.

Má ale jednu sféru zájmů mnohem nebezpečnější pro jednotu Severoatlantické aliance, která hrozí ozbrojeným konfliktem mezi formálními spojenci (jde o vztahy s Řeckem), ale o tom si povíme zase příště.

Zdroj: Sputnik